

Mai més!

Butlletí d'informació i comunicació de l'**Amical de Mauthausen**
i altres camps de concentració nazis

Sumari

- 1 Homenatge a Montserrat Roig.
- 2 El Poble Sec honora Francesc Boix.
- 2 Monument als deportats a Mazarrón.
- 2 Festa de la diversitat.
- 2 Arxiu de premsa.
- 3 Els recintes dels antics camps de concentració són també patrimonial històric.
- 3 Campanya contra la construcció d'una carretera al camp de Ravensbruck.
- 3 Entorn de la memòria històrica.
- 3 Actes a Cullera.
- 4 Lectures recomanades.
- 4 Itinerància de les exposicions.

© Amical de Mauthausen i altres camps de concentració nazis.

Aragó, 312, àtic 3 - 08009 Barcelona
Tel. 93 488 10 68 - Fax 93 487 20 26

REDACCIÓ: Rosa Toran

EDITA: J.J. Gràfics
Tel. 93 555 43 18 - 08328 Alella

Dipòsit legal: B-14.607-2001

S'autoritza la reproducció de fragments citant la procedència.

HOMENATGE A MONTSERRAT ROIG

El dia 10 de novembre es compleix el desè aniversari de la mort de Montserrat Roig. L'Amical de Mauthausen té un deute amb ella: el reconeixement de la seva tasca a favor de la memòria i en contra de l'oblit. El procés d'elaboració de la seva obra "Els catalans als camps nazis" va significar l'inici d'un compromís que no va quedar reduït a la col·laboració amb la nostra associació i que no va finalitzar amb l'acabament de l'obra, sinó que prosseguí en la seva tasca periodística i en les seves intervencions públiques. El contacte amb els deportats i les deportades, als quals va seguir i estimar en geografies diverses, des de França al nostre país, li va marcar un camí que significava el reconeixement constant vers una generació de lluitadors i lluitadores que havien pagat un preu molt alt per les seves conviccions. Tampoc no va faltar la denúncia, quan era necessària, davant deformacions i omissions de la realitat històrica, així com tampoc no va deixar de situar-se en una posició de contínua alerta, conscient que el pas del temps jugava en contra de les víctimes i a favor de l'oblit.

Homenatjar Montserrat Roig és quelcom més que un acte puntual, significa donar sentit a la seva tasca, tot intentant eixamplar el cercle dels que creuen en les lliçons del passat per millorar el present. I per això, desitgem que els actes programats des de la nostra associació, a més del seu sentit emotiu i cívic, tinguin la virtut de demostrar que el record pot unir el compromís de les distintes generacions que conformen el mosaic del país.

ACTE AL PALAU DE LA MÚSICA DE BARCELONA.

Dia 6 de novembre, a les 19,30 h.

Recitals de música i parlaments.

Presentadora: Isabel-Clara Simó

COL·LOCACIÓ D'UNA PLACA COMMEMORATIVA A LA PLAÇA
MONTSERRAT ROIG (davant de l'antiga fàbrica Damm).

Dia 11 de novembre, a les 12 h.

EDICIÓ DEL LLIBRE:

Montserrat Roig: la lluita contra l'oblit. Escrits sobre la deportació.

INFORMACIÓ DE L'AMICAL

EL POBLE SEC HONORA FRANCESC BOIX

El dia 15 de setembre va inaugurar-se al Poble Sec, barri barceloní on va néixer Francesc Boix, una biblioteca que porta el seu nom, com a reconeixement al lluitador a favor de la llibertat, i va col·locar-se una làpida a la façana de la seva casa natal, al carrer Margarit 17. Els actes, que comptaren amb una nombrosa assistència popular, van estar presidits per l'alcalde de Barcelona, el president de la Diputació de Barcelona, el regidor del districte i el representant de les entitats del barri i van tenir un caràcter fortament emotiu amb la presència de Núria Boix, la germana de l'homenatjat que va desplaçar-se a Barcelona des de Mèxic, i amb la intervenció de Teresa Pàmies, companya de Boix als rengles de les Joventuts Socialistes Unificades durant la Guerra Civil. Amb les paraules tots van referir-se a la lluita a favor de la llibertat de tota una generació de joves generosos i compromesos i a la tasca de difusió cultural de la biblioteca com a millor eina per a prosseguir la lluita de Francesc Boix.

El president de l'Amical de Mauthausen, Sr. Joan Escuer, quan va acabar-se de descobrir la làpida, va recordar la intenció de l'associació per dur a Barcelona les restes de Francesc Boix, que actualment es troben a París.

MONUMENT ALS DEPORTATS DE MAZARRÓN

Mazarrón forma part del conjunt de pobles que tenen erigit un monument a les víctimes de la barbàrie nazi de la localitat. Inaugurat l'any 1995, continua rebent les visites i l'homenatge dels familiars de les víctimes i la seva presència és un recordatori constant. En aquella ocasió Maravillas Silva Rubio va recitar el següent poema:

Mauthausen

Mauthausen es la sinrazón
Mauthausen es el llanto, el dolor
Mauthausen es la muerte.
¡Cuando el hombre se impone al hombre.
Cuando la humanidad se cataloga
por razas, credos y costumbres.
Cuando alguien se siente y sabe
superior a todos por la fuerza de las armas
Cuando un líder se convierte en dueño
de otras vidas
nace Mauthausen!

A orillas del Danubio... la opresión
el horror... la miseria.

Miles de hombres deportados
a un espantoso campo de concentración.
¡Sí, Concentración!
En ningún otro lugar pudieron concentrarse
mayores sufrimientos, mayores vejaciones
mayores miserias, mayores miedos
¡Mayor impotencia!

A orillas del Danubio... el Danubio azul
se tiñó de sangre...
Sangre también mazarronera.
Mazarroneros que creían en la libertad
en la igualdad. Hombres de corazón
que desde el corazón
soñaban con un mundo sin fronteras
sin miserias, sin diferencias.
El dictador truncó vuestros sueños
acalló vuestras voces, segó vuestras vidas...
Mas no pudo borraros de nuestro recuerdo.

Vosotros hombres de Mauthausen
Vosotros
llorados mazarroneros de Mauthausen
nos dejasteis el mejor regalo
la mayor herencia:
esta paz que nos sonrío.
La paz verdadera.

Dice el poeta: «Sin verdadera paz no existe el hombre verdadero»

Maravillas Silva Rubio.

FESTA DE LA DIVERSITAT

Els dies 8,9 i 10 de juny se celebrà la 9a Festa de la Diversitat, organitzada per SOS RACISME, que enguany ha tingut un nou escenari com a marc, el recinte de Montjuïc. Com ja és tradicional, la nostra associació ha volgut unir la seva participació a la de totes les entitats que realitzen un treball de cooperació i solidaritat. La mostra fotogràfica ha estat àmpliament visitada i la venda de llibres també ha estat notable, però sobretot la presència de l'Amical continua sent un punt de referència per a establir o reanudar contactes i per proporcionar informació, especialment al públic juvenil. Agraïm la col·laboració de totes les persones que ens han ajudat a mantenir la nostra presència durant totes els dies i nits que va durar la festa.

ARXIU DE PREMSA

Les tasques de recopilació i classificació del material de premsa i revistes, referit al tema de la deportació i de l'associació, estan completades des de 1970 fins al moment actual. La labor de classificació prossegueix actualment amb el material fotogràfic, referit especialment als aspectes interns de la vida de l'associació (actes, assemblees...).

COL·LABORACIONS

ELS RECINTES DELS ANTICS CAMPS DE CONCENTRACIÓ SÓN TAMBÉ PATRIMONI HISTÒRIC

Fa poc temps apareixia una informació de premsa sobre la intenció d'instal·lar una discoteca en l'antic camp d'Auschwitz, una notícia que no sols escandalitza la història del genocidi sinó que torna a ferir els nostres sentiments més profunds.

Una vegada més es demostra que la societat actual, en el camí cap a la seva deshumanització, necessita de l'oblit històric si vol aconseguir els seus propòsits. Es una marxa despietada, buida d'ètica i sense escrúpols, que empeny tot el que li fa nosa, que abandona a banda i banda els indefensos i els dèbils i que em recorda tots aquells companys i companyes, els cadàvers dels quals van quedar amuntegats sobre el granit de les pedreres i a les cunetes de les carreteres.

L'intent de degradació d'Auschwitz no és únic ni cap novetat sinó dissortadament una trista realitat. Tot just alliberat el camp de Flossenburg, les forces alliberadores es van afanyar a instal·lar-se a les residències del SS i a posar en marxa el casino d'oficials. Això sols va ser el principi, després es van aprofitar els barracots per allotjar desplaçats i «perduts», poc després van desaparèixer les estructures i es va edificar sobre els seus fonaments, part de l'espai del camp va ser urbanitzat i, més tard, algunes indústries i comerços, potser algunes de les que ens van explotar com a esclaus, van instal·lar-hi els seus negocis. Hem hagut de lluitar durant molts anys, desenterrar ossos i remoure cendres, per recuperar part d'aquella història, no podem permetre, ni ara ni mai, que ens facin desaparèixer els seus testimonis i referents, i ens felicitem que el govern alemany i els dels lands col·laborin en aquesta feina.

Ni a Auschwitz ni a Flossenburg ni a Ravensbrück ni a qualsevol camp o lloc on es van perpetrar els crims més grans de la Humanitat es pot permetre que es banalitzi o es menyspreï el genocidi nazi.

Enric Marco.

CAMPANYA CONTRA LA CONSTRUCCIÓ D'UNA CARRETERA AL CAMP DE RAVENSBRÜCK

El govern de la República Federal Alemanya projecta construir una variant de la carretera federal B96 que travessa el recinte del camp de Ravensbrück, el camp de treballs forçats de Siemens i el camp de concentració de joves de Uckermark. Aquest projecte, que data de 1995, ja va rebre en aquell moment l'enèrgica protesta del Comitè Internacional del camp de Ravensbrück, i de nou ha desencadenat un seguit d'accions en contra del traçat. L'Amical de Mauthausen s'ha sumat a aquesta campanya i el president Sr. Joan Escuer ha fet arribar una carta al president de la RFA, Sr. Gerhard Schröder, en la qual li expressa, entre altres consideracions: "L'Amical de Mauthausen, membre del Comitè Internacional de Mauthausen, sentint-se solidària amb totes les víctimes de la brutalitat del nacionalsocialisme de Hitler, fem nostra l'enèrgica protesta formulada pel Comitè Internacional de l'Amical de Ravensbrück; així com també ens solidaritzem amb tots els moviments antifeixistes que lluitin contra la síndrome d'oblidar la història del que han sigut els camps de concentració nazis... Coneixent els seus principis humans, defensor de la Cultura, la Llibertat i la Democràcia, estem segurs que, amb el pes de la seva autoritat, sabrà escoltar la veu de la raó de totes les víctimes del nazisme i sabrà evitar la profanació d'un tros de la història del seu gran poble, Alemanya"

ENTORN DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA

Els dies 20 i 21 de setembre ha visitat Barcelona un grup de joves berlinesos que acompanyaven la Sra. Lore Kruger en el seu itinerari pels indrets per on havia transcorregut la seva joventut, des de 1934 fins a la guerra civil, en el marc del seu compromís en la lluita antifeixista.

El primer dia es va realitzar una taula rodona a l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, amb el títol "Memòria històrica i educació", amb la participació de Lore Kruger, Christel Trouvé, investigadora de la Universitat de Berlín, Àngels Caba, professora de l'IES Carrasco i Formiguera de Barcelona, i representants de diverses associacions que tenen com objectiu el manteniment de la memòria de l'antifeixisme, Lluís Martí (Amical de Guerrillers), Joan M. Gómez (Amics de les Brigades Internacionals), Enriqueta Gallinat (Dones del 36) i Rosa Toran (Amical de Mauthausen). L'acte va comptar amb la presència de la regidora d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona, Marina Subirats i va ser moderat per Ferran Aisa, professor de l'IES Narcís Monturiol de Figueres i soci de l'Amical de Mauthausen.

El dia 21, a l'Auditori del Museu d'Història de Catalunya, el mateix grup va debatre aspectes del passat i de l'actualitat amb militants de la CNT de l'època de la República i la Guerra civil.

ACTES A CULLERA

L'Ajuntament de Cullera ha organitzat un seguit d'actes per rememorar la deportació, vinculats a la inauguració, el dia 3 d'agost, de la mostra "Mauthausen, l'univers de l'horror", exposada durant els mesos d'agost i de setembre al pati d'armes del castell d'aquesta ciutat. La premsa es féu un gran ressò de l'esdeveniment que anà acompanyat d'una conferència del supervivent valencià Francisco Aura, el mateix dia de la inauguració, i d'una taula rodona, el dia següent, amb la participació de Joan Escuer, Enric Marco i Antoni Roig, que es desplaçaren a Cullera, junt amb altres membres de l'Amical.

LECTURES RECOMANADES

Jean AMÉRY, Más allá de la culpa y la expiación. Tentativas de superación de una víctima de la violencia. (Pre-Textos, València, 2001, 193 pgs.). Per fi ha arribat al nostre país la traducció de l'obra clàssica d'aquest escriptor vienès, resistent antinazi a Bèlgica i deportat a Auschwitz, que va llevar-se la vida l'any 1978. Aquest conjunt d'assajos, iniciats el 1964, són una crua reflexió de com es pateix la violència i va adreçar-los sobretot als alemanys, que no s'havien sentit responsables dels actes comesos durant el Tercer Reich. L'estudi introductori d'Enrique Ocaña destaca per l'anàlisi de la trajectòria personal i intel.lectual d'Améry.

Ferran GALLEGO, De Múnich a Auschwitz. Una historia del nazismo, 1919-1945. (Plaza Janés, Barcelona, 2001, 521 pgs.). Important obra que analitza el naixement i l'evolució del nacionalsocialisme des dels anys de la República de Weimar fins a la fi de la Segona Guerra Mundial. La intenció

de l'historiador, que parteix de l'anàlisi del nazisme com a fenomen clau del segle XX, és contribuir a explicar la racionalitat de la barbàrie -perversió del progrés, instrumentalització de la ciència i conversió de l'extermini en una causa solidària amb la comunitat nacional alemanya- per a la seva comprensió i transmissió crítica.

Joan-Carles MÈLICH. La lliçó d'Auschwitz. (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2001, 119 pgs). Des del punt de partida d'Auschwitz, com a mal radical i ruptura amb el procés de civilització, l'autor insisteix en la necessitat de repensar les velles categories de l'ètica, la filosofia i la pedagogia, per tal d'incorporar l'exercici de la memòria en els discursos i en les pràctiques educatives. La seva crida justificada ens l'explicarà el mateix Mèlich en un proper article en aquest butlletí.

Pierre SEEL, Jean LE BITOUX. Pierre Seel, deportado homosexual. Pròleg de Jordi Petit (Edicions Bellaterra, Barcelona, 2001, 139 pgs.). Obra autobiogràfica escrita amb la col.laboració del periodista Bitoux, que narra

la persecució i tortura d'aquest alsacià que visqué el malson de la construcció del camp de Struthof i el seu enrolament forçós a l'exèrcit alemany. Relat esfereïdor de la vida d'un home que l'any 1982 va decidir trencar el silenci, a favor de la justícia, i comprometre's en la lluita dels homosexuals per ser reconeguts com a víctimes del nazisme.

Jorge SEMPRÚN. Viviré con su nombre, morirá con el mío. (Tusquets Editores, Barcelona, 2001, 236 pgs.). En aquesta nova obra, Semprún evoca un episodi succeït en el camp de Buchenwald que havia de comportar un canvi de personalitat per a salvar la vida. La narració, en primera persona, no és una recreació sobre les atrocitats del camp, sinó que, en aquest quart llibre sobre la seva experiència de deportació, persisteix en la seva intenció de mostrar les capacitats humanes davant la radicalitat del mal i també els recursos per a no doblegar-se, així com la tragèdia de dissolució de la pròpia identitat i el llarg camí de la supervivència.

ITINERÀNCIA DE LES EXPOSICIONS

"MAUTHAUSEN, L'UNIVERS DE L'HORROR"

del 8 al 31-10-01: Premià de Mar
 de l'1 al 21-11-01: Institut de Calaf
 del 28-11-01 al 12-12-01: Sant Andreu de la Barca
 de l'1 al 15-1-02: Ajuntament de Turis
 de l'1 al 28-2-02: Casa Golferichs de Barcelona
 del 10 al 30-4-02: Universitat de Lleida

EXPOSICIÓ GRÀFICA

del 4 al 15-2-02: Districte Horta-Guinardó - Barcelona

El nostre convenciment de la necessitat de la divulgació del tema ens determina a fer un constant recordatori que aquesta exposició i altres dues estan disponibles per a centres cívics i d'ensenyament. Durant el mes de juliol, una de les mostres ha estat exposada a Rivoli (Itàlia). L'associació informará als interessats de les condicions de cessió.

Tallar per la línia de punts o fotocopiar i enviar a l'Amical.

BUTLLETA D'AFILIACIÓ A L'AMICAL

Nom (i/o entitat) Cognoms
 D.N.I. Data naixement Domicili
 Codi postal Població Tel. Professió

Deportat/da
 Familiar Quota anual: 3.000 ptes.
 Col.laborador/a

DADES DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Caixa o Banc Agència nº Domicili
 Codi postal Població Llibreta / c/c nº
Signatura:

Sr. Director: Us prego feu efectius els rebuts de l'Amical Mauthausen a càrrec de la meua llibreta o c/c.